

УДК 796.011.1/3+613.71 (477)

Кокарев Б.В.¹, Кокарева С.М.²

¹ канд. фіз. вих., доц. ЗНУ

² канд. фіз. вих., доц. НУ «Запорізька політехніка»

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ПОБУДОВИ В ЗАПОРІЖЖІ СУЧАСНОГО ГІМНАСТИЧНОГО ЦЕНТРУ ДЛЯ РІЗНИХ ВИДІВ ГІМНАСТИКИ

Вступ. Здобутки запорізької спортивної гімнастики в Олімпійських іграх, на чемпіонатах Світу та Європи. Серед досягнень запорізької гімнастики минулих років можна виділити наступне. У 1983 р. до складу олімпійської (молодіжної) збірної СРСР входять відразу 2 (з 6-ти у складі команди) запорізьких гімнасти: МСМК Олександр Атамась, МСМК Олександр Воробйов (закінчили спортивну кар'єру в результаті бойкоту СРСР Олімпіади 1984 р. в Лос-Анжелесі, США). Тренер: ЗТ СРСР Олександр Заруба [1, 3, 4].

На Олімпійських іграх в Сеулі 1988 р. запорізька гімнастка Ольга Стражева стає Олімпійською чемпіонкою в командній першості у складі збірної команди СРСР. До складу чоловічої Олімпійської збірної СРСР входить ще один представник Запорізької школи гімнастики МСМК Андрій Левіт [5, 6, 7, 9].

На Олімпійських іграх 2000 р. запорізький гімнаст Роман Зозуля [2]. стає срібним призером Олімпіади в командній першості. Крім того, Роман є володарем бронзової (Гент, 2001 р.) та срібної (Москва, 2003 р.) медалей чемпіонатів Європи в командній першості у складі збірної України. У цьому ж році в складі збірної призером стає ще один гімнаст, МСМК Андрій Михайличенко.

2010 р. - Запорожець Олег Степко завойовує 6 медалей Перших юнацьких Олімпійських ігор у Сінгапурі. З них – 4 золоті медалі. У 2015 р. в м. Баку (Азербайджан) на перших Європейських іграх він же (у складі збірної Азербайджану) завоював 1 золоту, 2 срібні та 2 бронзові медалі [9].

У 2012 р. на Олімпіаді в Лондоні (Англія) відразу 2 запорізьких гімнасти Олег Степко і Віталій Наконечний стали бронзовими призерами в командній першості. На жаль, результат був скасований через рішення технічного Міжнародної федерації гімнастики (FIG) через протест збірної Японії, що стало найгучнішим скандалом і негативним прецедентом олімпійських турнірів всіх часів [9, 12].

2021 р. - Запорізький гімнаст Радомир Стельмах стає наймолодшим в історії України (16 років) чемпіоном Європи у складі збірної [11].

З 2017 по 2022 рр., тобто за останні 6 років СДЮШОР № 1 зі спортивної гімнастики двічі ставала чемпіонами України серед спеціалізованих спортивних шкіл у командній першості. Ще 1 раз – срібними та 3 рази – бронзовими призерами серед чоловічих команд. В той же час, ДЮСШ "Металург" серед жіночих команд продемонстрували аналогічний результат серед дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ), навіть не володіючи власним залом!

Постановка проблеми. Труднощі, з якими стикається вид спорту. Всім у світі добре відомо що з 24.02.2022 року Україна потерпає від агресії російської федерації. Ракетні обстріли м. Запоріжжя внаслідок військових дій на Сході України, руйнування, спричинені ними, ще довго будуть являтися найгострішою проблемою для регіону і країни в цілому. Але, перед усім потрібно згадати про складнощі забезпечення навчально-тренувального процесу, проведення повноцінних занять, турнірів різного рівня, які мали місце в спортивному житті Запоріжжя та України протягом всіх 30 років Незалежності. Серед проблем, з якими стикається запорізька гімнастика, найголовніша – відсутність не те що сучасної, а хоч якоїсь тренувальної бази для здійснення повноцінного навчально-тренувального процесу. Яскравий приклад – перетворення бази Олімпійської підготовки, найбільшого в Україні спортив-

но-легкоатлетичного манежу металургічного комбінату «Запоріжсталь» на приватний фітнес-центр (також, найбільший в Україні) «Sport Life».

Так, в рамках однієї фінансової угоди водночас було майже ліквідовано не тільки одну з найкращих спортивних споруд держави, а й 5 дитячо-юнацьких спортивних шкіл, серед яких ДЮСШ «Металург» з жіночої спортивної гімнастики, директор – Олімпійська чемпіонка, Заслужений майстер спорту Ольга Стражева. Надання гімнастичного залу Запорізького національного університету протягом останніх 6-ти років (за Угодою – 5 разів на тиждень по 4 години) – скоріше жест доброї волі з боку Ректора ЗНУ Миколи Фролова в спробі зберегти запорізьку школу гімнастики не позбавляючи роботи тренерів і не «виганяючи» більше 200 дітей у віці від 5 до 17 років на вулицю.

Один з існуючих залів, що знаходяться на умовах оренди в користуванні СДЮШОР № 1 з чоловічої спортивної гімнастики, закритий на капітальний ремонт, як і весь «Центр дитячої та юнацької творчості», що розташований біля греблі ДніпроГЕС. До речі, одне з влучень крилатих раке агресора прийшлося саме по цій будівлі. Другий, найстаріший гімнастичний зал міста знаходиться в одному корпусі з колишньої Запорізької державної інженерної академії і фізично вже давно не відповідає ніяким нормам, що пред'являються до сучасних спортивних споруд, тим більше таким складним, як гімнастичні зали.

Неможливість установки в залах сучасного гімнастичного інвентарю, допоміжного тренажерного обладнання, відсутність необхідних страхувальних пристосувань і зон відчуження біля гімнастичних снарядів веде до збільшення травматизму, неможливості доведення перспективних спортсменів до рівня вищої спортивної майстерності. Наслідком цього є від'їзд найталановитіших і перспективних спортсменів, а також провідних тренерів в інші міста України та країни ближнього і далекого зарубіжжя. Серед найяскравіших представників зі списку, який можна продовжити:

Роман Зозуля (ЗМС, срібний призер Олімпіади 2000 в командній першості). Виступав у Бундес-лізі, прячове тренером зі спортивної гімнастики інтернату спортивного профілю м. Котбус (Німеччина) [2].

Олег Степко (ЗМС, чемпіон перших Юнацьких Олімпійських ігор у Сінгапурі, 4 місце на Олімпіаді в Лондоні 2012, чемпіон перших Європейських ігор 2015 (у складі збірної Азербайджану).

Едуард Єрмаков (МСМК, призер молодіжного чемпіонату Європи, чемпіон України, член збірної команди України, в даний час представляє Луганськ).

Радомір Стельмах (ЗМС, чемпіон Європи 2021 р. у складі збірної України). Нині виступає за Луганськ та Черкаси та у німецькій Бундес-лізі, представляє спортивний клуб «Котбус» (Німеччина) [11].

Марія Борисова (МСУ, член молодіжної збірної команди України в даний час виступає за Київ).

Дар'я Муржак (МСУ, срібний призер Всесвітньої Гімназіади в Марокко, член збірної команди України в даний час виступає за Київ).

Осипова Валерія, (МСУ, член збірної команди України в даний час виступає за Київ).

Павло Нетреба (ЗТУ, один з тренерів збірної Туреччини, срібного призера чемпіонату Європи 2021 р., чемпіонів Європи 2023 р. у командному заліку) [10].

Андрій Левіт (ЗТУ, персональний тренер дворазового олімпійського чемпіона Лешека Бланіка, Польща). На даний час є провідним технічним експертом Міжнародної федерації гімнастики (FIG), тренер-консультант збірних Канади та Ізраїлю [6, 7].

Ще однією причиною від'їзду спортсменів і тренерів з даного проблемного ряду є неможливість проведення в Запоріжжі та області повноцінних змагань навіть серед спортсменів середнього віку і кваліфікації. Жоден із залів не обладнаний місцями для глядачів і не укомплектований гімнастичними снарядами належного рівня, або такі просто відсутні (килим для вільних вправ).

Таким чином, відсутність змагань не сприяє популяризації виду спорту в регіоні та зростанню кваліфікації спортсменів і тренерів. У цьому аспекті примітне те, що гімнастичні шоу, участь гімнастів в рекламі послуг і товарів, в різних теле-шоу є світовим трендом останніх 10-15 років. Запорожці таких можливостей позбавлені.

Обговорення. Перспективи розвитку спортивної гімнастики в Запоріжжі як олімпійського та професійного спорту. В Україні та Світі гімнастика завжди вважалася одним з найвидовищніших видів спорту, який постійно привертає до себе увагу невинним розвитком нових видів гімнастичних дисциплін, здатністю створювати різного роду шоу-програми. У свою чергу це привертає увагу рекламодавців, стимулює виробництво гімнастичного екіпіювання, інвентарю та обладнання, забезпечує висококласними фахівцями освітню сферу. Також не є таємницею, що спортивна та художня гімнастики, акробатика, стрибки на батуті є одними з найбільш видовищних видів спорту в програмі Олімпійських ігор, які приносять до скарбниць національних збірних команд велику кількість медалей. Однак, олімпійських чемпіонів вже не можна ростити на обладнанні 80-х років минулого століття. Запоріжжя – великий промисловий цент України зі світовим ім'ям, що має видатні наукові досягнення, сучасне виробництво та інженерний потенціал. Необхідна лише воля і певні фінансові інвестиції, щоб стати піонерами України у сфері виробництва сучасного, конкурентного, професійного та аматорського гімнастичного інвентарю та спеціального обладнання. Тим більше зараз, коли запорізь-

кий регіон є одним з тих, хто найбільше потерпає від військової агресії проти України. Але війна не довічна. Проблеми розвитку сфер фізичної культури і спорту, фітнесу, рекреації та фізичної реабілітації в контексті відновлення України та її регіонів рано чи пізно стануть одним із глобальних трендів, які потребуватимуть у майбутньому нових підходів в управлінні, адмініструванні та забезпеченні цих процесів.

Це може бути виражено, наприклад, в державній програмі відродження фізичної культури (зокрема – гімнастики, у всіх її проявах) в дитячих садах, школах, закладах вищої освіти, спортивних школах і клубах. До того ж, гімнастика, як світова субкультура, продовжує розвиватися. З'являються нові види гімнастичних дисциплін: спортивна аеробіка, естетична гімнастика, паркур, брейк-данс (включений в програму Олімпійських ігор в Парижі), воркаут та інші. Стрімко розвиваються традиційні види: спортивна і художня гімнастика, акробатика, стрибки на батуті і акробатичний доріжки.

Щоб не залишитися на узбіччі світового прогресу необхідна відповідна запитами часу інфраструктура, обладнання, освітні програми. Щоб бути першими в Україні, потрібно стати першими у себе вдома – в запорізькому регіоні. У нас є величезний потенціал і ми, запорізькі тренери і гімнасти, науковці та інженери, працівники регіональних промислових підприємств це регулярно доводимо. Але, для докладання основних зусиль у нас немає головного на сьогоднішній день: інфраструктурного центру, сучасного гімнастичного комплексу, який би об'єднав і сконцентрував зусилля на досягнення поставлених цілей і вирішення окреслених завдань. А поки що ми лише можемо констатувати, що володіємо неофіційним титулом «Чемпіонів Світу» за кількістю гіпер- і супер-маркетів на душу населення. На них в запорізькому краю завжди є вільна земля і ресурс.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1.Заруба Олександр Сергійович / Л. Г. Спекторов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2010. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-15588>
- 2.Запорожець Роман Зозуля – лучший гимнаст Бундеслиги [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-15588>
- 3.Булатова М.М. Олімпійська спадщина України. Художній альбом. Кн. 1. - К.: Олімпійська література, 2016. - 128 с.
- 4.Булатова М.М. Олімпійська спадщина України. Художній альбом. Кн. 2. - К.: Олімпійська література, 2017. - 144 с.
- 5.Енциклопедія олімпійського спорту України / Нац. ун-т фізичного виховання і спорту України; Українська акад. наук; За ред. В.М. Платонова;

Авт.: П.М. Азарченков, В.В. Аксютін, Ж.А. Белокопитова, В.І. Бобровник О.М. Вацеба та ін. – Київ, 2005. – 464с.

6.Тренер олимпийского чемпиона: У молодых азербайджанских гимнастов хороший задел на будущее [Электронный ресурс] Режим доступа: <https://news.day.az/sport/969513.html>

7.https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BB%D1%8F%D0%BD%D0%B8%D0%BA,_%D0%9B%D0%B5%D1%88%D0%B5%D0%BA

8.https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B6%D0%B5%D0%B2%D0%B0,_%D0%9E%D0%BB%D1%8C%D0%B3%D0%B0_%D0%92%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0

9.https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B5%D0%BF%D0%BA%D0%BE,_%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%B3_%D0%A1%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B5%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87

10.https://xsport.ua/ru/gymnastics_s/news/netreba-azerbaydzhan-okhladel-k-sportu-_266380/

11.https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BC%D0%B0%D1%85_%D0%A0%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%80_%D0%A0%D1%83%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87

12.https://zn.ua/OLIMPIADA2012/ukrainu_lishili_medali_v_gimnastike_iz-za_protesta_yaponii.html